

**PRIMER INVENTARI D'ACORDS I
ENTITATS DE CUSTÒDIA DEL
TERRITORI A CATALUNYA, LES ILLES
BALEARS I ANDORRA**

INFORME FINAL

Novembre de 2003

Redacció:

Xarxa de Custòdia del Territori

Inventari d'iniciatives, acords i entitats de custòdia del territori a Catalunya, Illes Balears i Andorra.

Informe final

Novembre de 2003

INFORMES DE LA XARXA DE CUSTODIA DEL TERRITORI, 2

Autors: Rebecca Moreno i Bailén i Jordi Pietx i Colom, Xarxa de Custòdia del Territori

Publicació inèdita de distribució interna a les entitats, institucions i persones vinculades a la Xarxa de Custòdia del Territori

Us animem a fer ús i a difondre els continguts d'aquesta publicació, i us demanem que en fer-ho citeu la font de la informació.

Citació recomanada: R.Moreno i J.Pietx. 2003. *Primer inventari d'acords i entitats de custòdia del territori a Catalunya, Illes Balears i Andorra. Informe final.*

Informes de la Xarxa de Custòdia del Territori,2. Inèdit. 21 pp.

ÍNDEX

ÍNDEX.....	3
Agraïments	3
1 Introducció.	4
2 Metodologia de l'inventari.....	4
2.1 Fiabilitat de les dades.	5
2.2 Exclusions de l'inventari.	6
2.3 Inventari parcial però ampliable.	7
2.4 Estructura de l'inventari.	7
3 Resultats i anàlisi de l'inventari.	10
4 Propostes de futur	16
5 Bibliografia	17
6 Annex.....	17
Llistat complet d'entitats de custòdia del territori de Catalunya, les Illes Balears i Andorra incloses en aquest inventari	17
Llistat complet dels acords de custòdia de Catalunya i les Illes Balears inclosos en aquest inventari.....	17

Agraïments

L'equip d'autors vol agrair a totes les entitats de custòdia del territori, i a les persones que hi treballen de forma professional o voluntària, la seva col·laboració i participació activa en la elaboració d'aquest primer inventari. Les informacions que han aportat i el seguiment per aclarir totes les dades necessàries han estat bàsiques per a fer possible aquest informe.

1 Introducció

La **Xarxa de Custòdia del Territori** (XCT) és una associació que impulsa l'aplicació de la filosofia i les eines de la custòdia del territori en la propietat rústica de Catalunya. Les entitats membres de la Xarxa actuen arreu del territori per assolir acords de custòdia amb propietaris de finques. Aquestes propietats tenen uns valors naturals, culturals, paisatgístics o socials interessants de conservar. Aquests valors són els que es cerca conservar amb els acords de custòdia, per tal d'assegurar la seva continuïtat en el temps i evitar que agents externs de tot tipus puguin fer perillar la seva integritat. Per aconseguir aquest objectiu els acords de custòdia fixen uns criteris de conservació i gestió que la propietat es compromet a respectar, i l'entitat de custòdia es compromet a vetllar i assessorar mitjançant un contacte regular i un seguiment del seu compliment.

A mesura que la custòdia va avançant en el territori apareix la necessitat d'inventariar els acords i les entitats de custòdia, per tal d'avaluar l'abast i la repercussió que avui té la custòdia. També és interessant poder veure la realitat actual de la custòdia del territori i de les seves diverses opcions.

L'inventari també ha permès conèixer una mica més la realitat actual de les entitats que estan actives en la custòdia i les seves perspectives futures.

Aquest primer inventari d'iniciatives de custòdia al nostre país ha sigut possible gràcies a la col·laboració voluntària amb la XCT de la Rebeca Moreno Bailén, llicenciada en Ciències Ambientals, entre el juliol i el novembre de 2003.

2 Metodologia de l'inventari

Prèviament a l'elaboració del nostre inventari s'ha revisat 2 inventaris com a possibles models. Aquests inventaris recopilaven informació sobre acords de custòdia elaborats als Estats Units d'Amèrica. Es tracta del *Land Trust Census*¹ i la metodologia del programa GAP per a l'inventari d'iniciatives de custòdia (Crist 2000). Un cop extreta la idea ha partir d'aquestes dues metodologies s'ha fixat uns objectius i criteris propis adients per la realitat existent en el nostre territori.

L'elaboració d'aquest primer inventari ha partit d'un buidat bibliogràfic i informàtic de tot tipus de documents on es feia algun esment a possibles acords de custòdia dels quals la Xarxa de Custòdia del Territori tenia coneixement.

S'ha recopilat la informació i s'ha fet una tria de les dades que aportaven la informació bàsica i important per el format de dades estàndard de l'inventari. La resta d'informació no s'ha inclòs, ja que es cercava una

1 Cens d'entitats i acords de custòdia que porta a terme la Land Trust Alliance. En trobareu més informació a www.lta.org/aboutlt/census.shtml

informació concisa i concreta dels acords, de la zona en qüestió i de l'entitat promotora. No s'ha volgut ampliar excessivament les dades amb informació de les actuacions portades a terme en el lloc, o amb una llarga llista de característiques de cada indret per tal de no divagar del nostre objectiu principal: inventariar de manera simple els acords i entitats de custòdia del territori del nostre país.

Un cop extrets els acords, s'han classificat i inventariat. Posteriorment s'ha comprovat amb totes les entitats implicades de les dades obtingudes, les dades incompletes, els dubtes que es generaven i si havia existència d'altres acords dels que no es tingués constància d'antuvi. El contacte amb les entitats ha estat mitjançant correu electrònic i per telèfon. La comprovació de les dades s'ha fet entre el setembre i octubre de 2003.

Totes aquestes dades, un cop filtrades i organitzades, s'han introduït en una base de dades (MS Access)² en la que s'ha registrat tota la informació que ha sigut possible abastar en aquest primer inventari. Bàsicament hem especificat informació sobre els acords i les entitats de custòdia. També s'ha establert una sèrie de codis i camps clau per organitzar la informació de la base de dades i relacionar els diferents camps establerts prèviament. L'apartat 2.4 descriu l'estructura i els camps d'aquesta base de dades. A través de la base de dades s'han fet diferents consultes i càlculs per obtenir els resultats i conclusions que s'exposen al final de l'informe.

Així doncs, aquest inventari és el recull de totes les **iniciatives** de custòdia que s'han portat a terme a través d'entitats de custòdia i de persones que no formen part d'una entitat, però que han adquirit un indret amb l'objectiu principal de dedicar-lo a conservació de la natura, com exposem més avall.

Aquest primer inventari només abasta el territori de Catalunya, Illes Balears i Andorra. No era el nostre objectiu d'abastar altres regions, si bé sabem que a la resta de l'Estat Espanyol també hi ha entitats i iniciatives de custòdia que queden pendents per a un inventari de major abast territorial.

L'inventari també recull totes les **entitats** que han portat a terme acords de custòdia, incloent les que estan treballant en la custòdia però hores d'ara encara no tinguin ni un sol acord definitivament acceptat. També hem inclòs a les persones que no formen part de cap entitat però que han adquirit un indret amb la intenció de portar una gestió sostenible i respectuosa amb el medi; a aquests darrers els hem denominat *compradors de custòdia* seguint la definició d'Asensio i altres (2002).

2.1 Fiabilitat de les dades

La fiabilitat de les dades que inclou l'inventari està garantida i limitada per les informacions facilitades per les diferents entitats que formen part d'aquest, ja sigui per comunicació directa (correu electrònic i telèfon) o indirecta (informacions publicades i analitzades per nosaltres).

² Podeu consultar la base de dades complerta a www.custodiaterritori.org.

La informació de la classificació dels acords ha estat remesa a cada entitat per a que comprovés que era correcta, fes les esmenes necessàries, i completés les dades mancants. D'aquesta manera cada entitat ha contribuït a que les dades incloses en l'inventari d'iniciatives, acords i entitats de custòdia del territori a Catalunya, Illes Balears i Andorra fossin fiables i completes.

Les dades que no ens han pogut facilitar les entitats de custòdia corresponent, per manca de coneixement, s'han catalogat com a *sense dades*. D'aquesta manera no es dona lloc a confusions o a extrapolacions ni per part de l'entitat de custòdia, ni per part de la Xarxa de Custòdia del Territori.

L'estructura de la base de dades permet que tots els registres i camps *sense dades* puguin ser completats en el futur i automàticament quedin actualitzats en les dades estadístiques globals.

Amb aquest criteri considerem que la fiabilitat de les dades és bona i certifiquem que no s'ha inclòs cap informació sense la confirmació oportuna.

La verificació de les dades s'ha portat a terme entre setembre i octubre de 2003. Així doncs, la última actualització de les dades es va fer a 30 d'octubre de 2003, data que cal considerar a efectes d'actualització de l'inventari.

2.2 Exclusions de l'inventari

Des d'un principi es va seleccionar el criteri d'incloure una iniciativa de custòdia només si **tenia un acord acceptat**, del tipus que fos. Aquest criteri ha sigut bàsic per marcar la frontera de les iniciatives que entraven a formar part de l'inventari i les que no. Totes les iniciatives que estiguessin en negociació d'arribar a un acord, per molt propera que estigués la seva realització, no s'han inclòs.

Per altra banda s'han exclòs aquelles iniciatives que tenien un acord fixat en un temps anterior i que, per les raons que fos l'entitat de custòdia, no ha pogut mantenir aquest acord. De manera que l'acord de custòdia ha caducat o ha finalitzat.

També s'han exclòs les iniciatives que no es trobessin en el territori català, balear o andorrà.

Pel que fa a entitats s'han exclòs totes aquelles que, encara que es dediquin a la conservació del territori, no elaboren acords de custòdia amb els propietaris o que el tipus d'eina de conservació difereix de la filosofia de la custòdia. Aquí el límit és més difícil de precisar, si bé s'hem exclòs totes les entitats que no coneixem o no considerem que utilitzen els mecanismes de la custòdia del territori. Per exemple obres socials de caixes d'estalvi i propietàries de terrenys rústics, que no tenen cap relació amb la XCT i mai han declarat actuar a través d'eines de la custòdia del territori. És clar que

aquesta delimitació es podria haver fet més àmplia, però per això hauria calgut un esforç de recerca i revisió fora de l'abast dels recursos d'aquest inventari. A diferència dels acords aquí sí que s'ha inventariat a algunes entitats de custòdia que tot just estan negociant el seu primer acord, encara que no estigui definitivament acceptat.

També s'han exclòs aquelles entitats de custòdia que no treballen en l'àmbit territorial català, balears i andorrà.

2.3 Inventari parcial però ampliable

Per fer aquest inventari s'ha implicat a moltes entitats i el recull d'informació ha intentat ser el més exhaustiu possible. No obstant, som conscients que el procediment i l'exhaustivitat del treball són limitats i que podem haver deixat fora de l'inventari un nombre d'acords i d'entitats difícil de concretar, però que cal pensar que és petit. En definitiva, els resultats de l'inventari són vàlids en quant que grans números, però cal pensar que la seva precisió és limitada.

Per altra banda, l'estructura de les dades recollides permet partir d'una informació mínima per a cada acord o entitat, que es completa amb altres camps de dades, que si no són disponibles es registren *sense dades*. Això permet incloure les iniciatives de la manera més exhaustiva possible sense comprometre la fiabilitat general.

Així mateix la potencialitat d'aquest inventari, és que la base de dades permet actualitzar les dades i incorporar els nous acords de custòdia, tant siguin perquè aparegui informació al respecte o que es vagin elaborant de nous. Així doncs, en el futur es podrà aprofundir més en l'estudi i fer-lo de manera més exhaustiva, a partir de la base de dades que s'ha creat.

2.4 Estructura de l'inventari

Com ja s'ha comentat anteriorment les dades han estat tractades en una base de dades (MS Access). La seva estructura bàsica és de dues taules principals d'entitats i acords de custòdia vinculades per un camp de codi comú.

La descripció de les taules que contenen la informació de les entitats i acords de custòdia és la següent:

- TAULA ENTITATS:

- **Nom** de l'entitat de custòdia.
- **Codi** de l'entitat de custòdia: camp clau de relació entre taules, format per les seves sigles o denominació abreujada.

- **Tipus d'organització:** Organització no governamental, Organisme públic o compradors de custòdia³.
- **Nombre de persones assalariades:** persones que treballen ,de forma remunerada, totalment o de manera parcial⁴ en projectes de custòdia del territori)
- **Voluntaris actius:** persones que tenen un compromís regular amb l'entitat i que un mínim de 5 dies a l'any col·laboren en alguna activitat de forma desinteressada.

Les dades dels dos últims camps de la taula d'entitats (Nombre de persones assalariades i Voluntaris actius) no s'han aconseguit amb la precisió que es pretenia en un principi. La raó és que la majoria d'entitats no disposava de la informació, no la facilitava, o el recompte de les persones era aproximat. Per aquests motius no serà una informació rellevant en aquest inventari.

- TAULA ACORDS:

- **Codi** de l'indret o finca: camp clau de la taula (autonumèric)
- **Codi** de l'organització o entitat: camp clau de relació entre taules equivalent al codi de la taula Entitats.
- **Nom** de l'indret o finca facilitat per l'entitat.
- **Municipi** on s'ubica; si l'indret en qüestió està ubicat en diferents municipis ho entrem com a *diversos* i s'especifiquen els municipis en un altre camp de *comentaris i observacions*⁵.
- **Comarca**
- **Àmbit territorial:** ens referim a Catalunya, Illes Balears i al Principat d'Andorra.
- **Valor de conservació** (cada indret té unes característiques o elements naturals per els quals és important afavorir la seva conservació. Tots els tipus d'indrets a conservar s'han agrupat en els següents):
 - ❑ valor paisatgístic
 - ❑ patrimoni històric
 - ❑ litoral
 - ❑ marí
 - ❑ zones humides
 - ❑ riberes
 - ❑ forestal
 - ❑ terreny agrícola/pastures
 - ❑ hàbitat d'espècies rares o amenaçades
 - ❑ espai públic
 - ❑ espais urbans i periurbans
 - ❑ diversos

³ Persones que no formen part de cap entitat, però que han adquirit un indret amb la intenció de portar una gestió sostenible i respectuosa amb el medi (seguint de manera aproximada la definició d'*Asensio i altres 2002*)

⁴ Si una persona treballa en custòdia de manera parcial en l'inventari es reflexa com a 0.5 persona.

⁵ En molts acords es disposava de l'extensió total afectada però no del repartiment per municipis, per això s'ha optat per classificar aquests casos com a *diversos*.

- ❑ sense dades
- ❑ altres no classificables

Aquest camp pretén recollir els valors principals que l'acord de custòdia vol conservar. Cal ser conscients que és un criteri subjectiu que pretén categoritzar una realitat complexa, i que en algun cas podria discutir-se el valor principal de conservació. Cadascun dels acords inventariats s'ha classificat en una d'aquestes categories en la base de dades que es pot consultar per a cada cas⁶.

- **Superfície** (en hectàrees)
- **Tipus d'acord**
 - ❑ verbal: acords sense cap document signat, dels quals l'entitat de custòdia dóna fe de la seva existència en base a un compromís verbal de l'entitat i el propietari dels terrenys.
 - ❑ jurídic: acords en els quals existeix un document signat que en certifica la seva existència. Donem la màxima aplitud al terme "jurídic" per tal d'entendre que qualsevol document signat té caràcter jurídic en aquest cas. En la majoria dels casos la XCT no ha rebut còpia de l'acord si no que l'entitat de custòdia ens ha fet conèixer la seva existència.
 - ❑ propietat plena: acords pels quals l'entitat de custòdia ha aconseguit la plena propietat de la finca que conserva.

Aquesta classificació en tres tipus d'acords també té les seves limitacions i redueix l'anàlisi dels resultats a criteris força simplificats. Som conscients d'això, però clarament la filosofia d'aquest primer inventari ha sigut la de recollir una informació bàsica sobre els acords i les entitats de custòdia, sense voler ser exhaustius. També cal ser conscients que una classificació més exhaustiva del tipus jurídic d'acord pot ser molt complexa d'aplicar i verificar.

- **Any** de realització de l'acord
- **Durada de l'acord**⁷: nombre d'anys, temporal, indefinit, sense dades
- **Inclòs totalment o parcial en un espai protegit**: qualsevol espai reconegut a la Llei 12/85, d'Espais Naturals de Catalunya, inclosos els espais del PEIN
- **Propietari**
 - ❑ públic (ens referim a administració pública sigui local o general, i a les formes de propietat comú existents al Pirineu)
 - ❑ privat (ens referim persona física o jurídica privada: empresa o ONG)
- **Comentaris i observacions**: si un acord està ubicat en diferents municipis o comarques s'especifica en aquest camp.

⁶ La base de dades és consultable a www.custodiaterritori.org

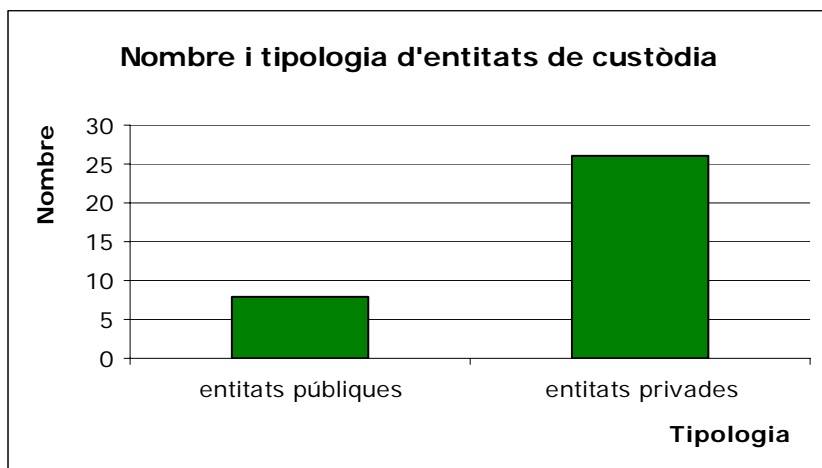
⁷ Hi ha algun acord de custòdia que ha finalitzat o està proper a la seva fi, però són acords en els que s'està treballant per la seva continuïtat o no en tenim més dades al respecte.

3 Resultats i anàlisi de l'inventari

Actualment hi ha **34 entitats** de custòdia del territori entre Catalunya, les Illes Balears i Andorra. En concret, a Catalunya hi ha 29 entitats, 4 a les Illes Balears i 1 al Principat d'Andorra. En l'annex final s'inclou el llistat de totes les entitats de custòdia inventariades.

Cal remarcar que l'entitat andorrana no té cap acord encara, i per aquest motiu a la resta de resultats, anàlisis i conclusions de l'inventari **no s'esmenta el Principat d'Andorra**.

De les 29 entitats catalanes 20 són Organitzacions no governamentals (associacions i fundacions), 8 són organismes públics (consorcis i ajuntaments), i 1 correspon al *comprador de custòdia*⁸. Les 4 entitats de Balears són ONGs i l'entitat andorrana també és una ONG.

D'aquestes 34 entitats de custòdia n'hi ha de públiques (24%) , però el nombre de privades és molt superior (76%).

En aquestes entitats hi ha persones que treballen en projectes de custòdia ja sigui assalariades o voluntàriament. Però aquestes dades no s'han aconseguit amb la precisió que es pretenia en un principi, per les raons que s'especifiquen en la taula entitats de l'apartat 2.4, i per això finalment hem desestimat d'incloure-les.

Les 34 entitats han realitzat **114 acords** dels qual 107 són a Catalunya i 7 són a les Illes Balears; en l'annex final s'inclou el llistat de tots els acords inventariats. Aquests acord sumen una superfície total de 74.605 Ha, repartida en 71.705 Ha a Catalunya i 2.900 Ha a les Illes Balears. Això representa un 2,34 % de la superfície total de Catalunya i un 0,58 % de la de les Illes Balears.

⁸ Persones que no formen part de cap entitat, però que han adquirit un indret amb la intenció de portar una gestió sostenible i respectuosa amb el medi (definit per *Asensio i altres 2002*)

El nombre d'acords i les hectàrees per **comarques** són les següents:

Comarca	Nombre d'acords	Nombre d'hectàrees
Alt Camp	1	110,14
Alt Empordà	4	34,51
Alt Urgell	1	5350,54
Alta Ribagorça	1	8
Bages	1	8,75
Baix Empordà	6	97,62
Baix Llobregat	5	399,93
Baix Penedès	1	360
Berguedà	1	50
Cerdanya	2	11,47
Diversos	2	1552,22
Garrotxa	18	33580,63
Gironès	2	278,40
Mallorca	7	2899,80
Maresme	3	5,64
Montsià	4	82,87
Noguera	3	14524,99
Osona	4	35,97
Pallars Jussà	4	8699,71
Pallars Sobirà	22	299,40
Priorat	1	183,09
Ribera d'Ebre	3	206,81
Ripollès	1	1157,40
Segrià	5	293,66
Selva	1	16,23
Tarragonès	4	1735
Terra Alta	2	1194,60
Vallès Occidental	2	674
Vallès Oriental	3	753,38

Les comarques que tenen major nombre d'acords realitzats són la Garrotxa i el Pallars Sobirà, gràcies als acords desenvolupats pel Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, i pel gran nombre de petits acords de

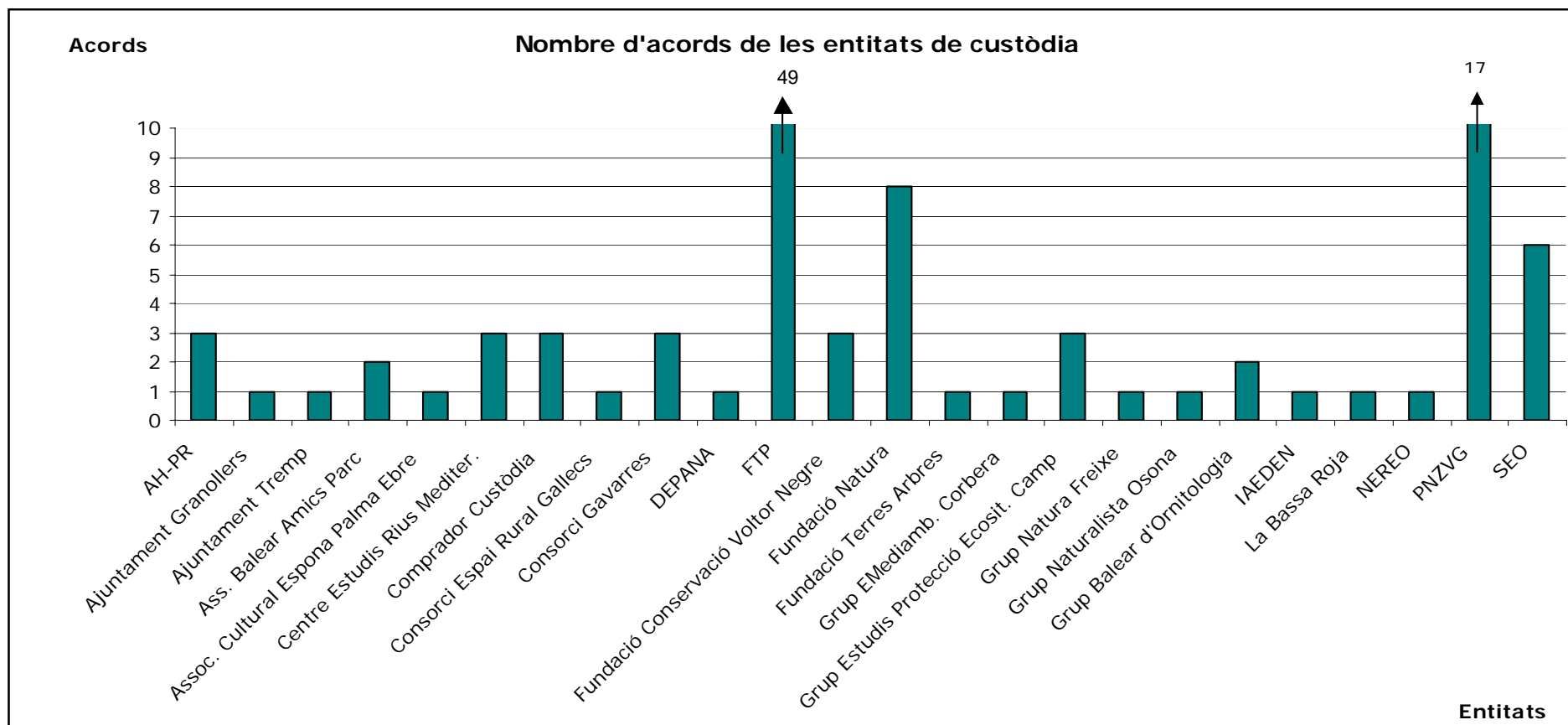
conservació de boscos madurs del Pallars de la Fundació Territori i Paisatge. Amb l'excepció d'aquestes dues comarques la resta de Catalunya té un repartiment molt homogeni del nombre d'acords. Les comarques de Alt Penedès, Anoia, Baix Camp, Baix Ebre, Barcelonès, Conca de Barberà, Garraf, Garrigues, Pla d'Urgell, Pla d'Estany, Segarra, Solsonès, Urgell i Vall d'Aran, avui encara no tenen cap acord de custòdia. En nombre d'hectàrees destaquen les comarques de la Garrotxa, la Noguera, el Pallars Jussà, l'Alt Urgell i Mallorca, en tots els casos gràcies a uns pocs acords de gran extensió.

La superfície mitjana dels acords és de 654 Ha, amb una desviació estàndard de $\pm 3377,33$ Ha, que demostra la gran variabilitat. Tanmateix, el 90% dels acords tenen menys de 600 Ha d'extensió. L'acord de major superfície és el de la finca a l'Alta Garrotxa amb 32.000 Ha, i el més petit és a l'Església de Sant Cebrià dels Alls al Baix Empordà amb 0,1 Ha.

En la gràfica de la pàgina següent es pot comparar el **nombre d'acords de les diferents entitats de custòdia del territori**. Destaca en nombre la Fundació Territori i Paisatge⁹, el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, la Societat Espanyola d'Ornitologia i la Fundació Natura. Entre aquestes quatre entitats sumen el 70% del total d'acords de custòdia existents a Catalunya i Balears.

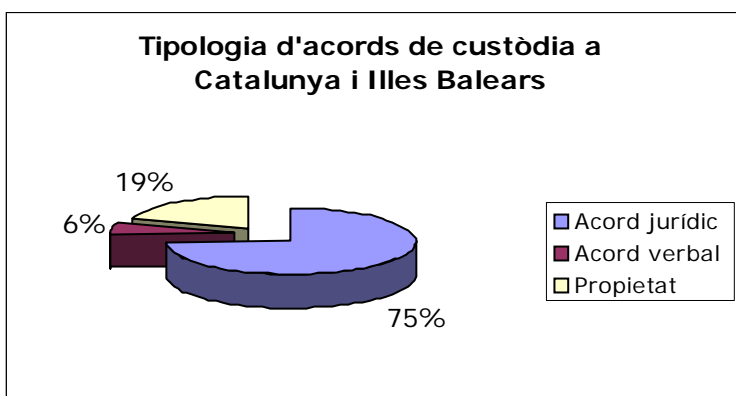
⁹ Cal fer dues matitzacions importants sobre els acords jurídics signats per la Fundació Territori i Paisatge. La primera és que una part dels acords inventariats prenen el format de conveni per a l'elaboració d'un pla de gestió, i els compromisos posteriors d'assessorament i seguiment per a la custòdia queden pendents de futurs convenis. Donat que no disposem d'informació més detallada tots estan inclosos com a acords jurídics de custòdia sense major distinció. Això no modifica el sentit dels resultats d'aquest inventari referit a acords signats amb la propietat, no obstant calia remarcar aquesta circumstància ja que fa referència a un total de 37 acords (44% del total d'acords jurídics) i de 21.965 Ha (32,61% del total de superfície en acord jurídic). D'aquest 37 acords jurídics de FTiP 3 acords tenen un Pla de Gestió (PG) encarregat, 6 acords tenen un PG en curs, 12 tenen un Pla de Gestió en segones fases o tenen previst actuacions, i la resta són dret de tala adquirits.

La segona matització afecta a un únic acord de custòdia a l'Alta Garrotxa, de 32.000 Ha d'extensió. La Fundació manté aquest acord amb el Consorci de l'Alta Garrotxa, organisme encarregat també de la gestió de l'espai però que no consta en aquest inventari com a entitat de custòdia.

Les 10 entitats¹⁰ de custòdia que no surten representades en la gràfica anterior no tenen cap acord completat, si bé tenen iniciatives de custòdia en projecte. També hi ha algun cas del que coneixem la existència d'algun acord completat, però del que no n'hem obtingut dades prou concretes.

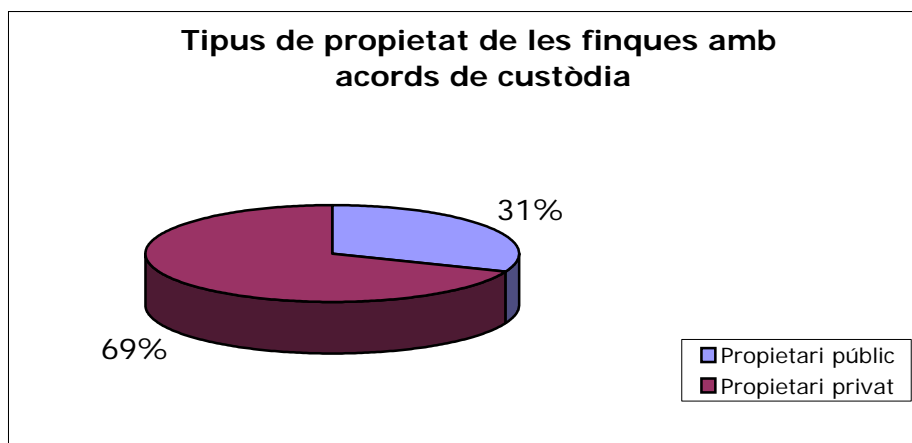
Els diferents **tipus d'acords** que elaboren les entitats de custòdia es reparteixen de la següent manera¹¹:

La majoria d'acords tenen base jurídica (75%). En segon lloc hi ha les compres dels indrets per part de les entitats (19%), i per últim, i en menor quantitat, trobem la fórmula dels acords verbals (6%).

La baixa incidència dels acords verbals és una mostra que actualment hi ha poques entitats locals i de base voluntària que utilitzin les fórmules més simples d'acords de custòdia.

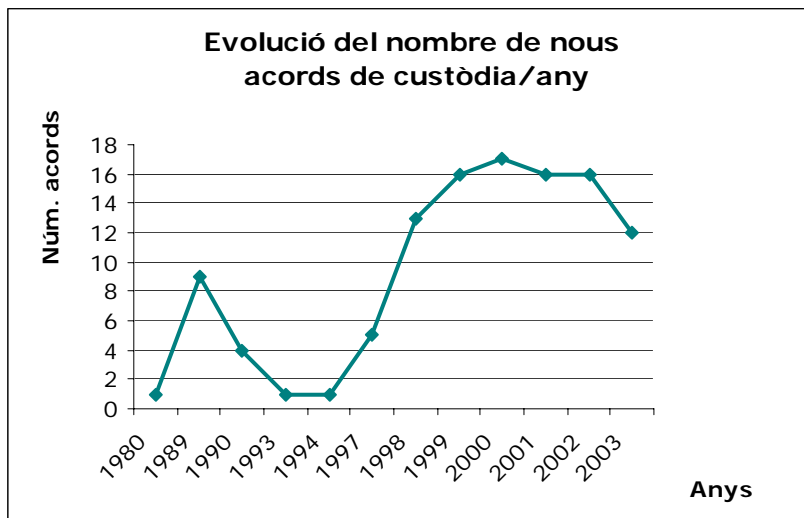
La **propietat de les finques** en les que s'ha portat a terme els acords és majoritàriament privada.

¹⁰ Ajuntament de Cassà de la Selva, Consorci per la Defensa del Riu Besòs, Lo pi Negre, Creu Roja Espanyola, Grup Ecologista del Baix Penedès, Associació de Defensa del Patrimoni Natural La Banqueta, Associació de defensa d la Natura d'Andorra, Galanthus i Fundació per la Vida Silvestre a la Mediterrània.

¹¹ En aquestes dades manca el tipus d'acord d'una iniciativa de custòdia de la qual no hem disposat de dades detallades.

L'any 1980 es va concretar el primer acord de custòdia al nostre territori. Des de llavors hi ha hagut una **evolució anual** progressiva de nous acords al llarg dels anys:

Hi ha un total de 3 acords dels quals no disposem de les dates de realització.

La **durada dels acords** és molt variable i en molts casos no es té una seguretat de continuïtat un cop s'acaba el termini de l'acord inicial. Es fan arrendaments, drets de tala i acords en general que poden variar entre 1 i 10 anys. Hi ha dos acords que tenen una durada de 25 anys, un de 100 anys. La resta d'acords són indefinits ja que les finques han estat comprades per les entitats corresponents.

Els diferents **valors de conservació** dels indrets en els quals s'han fet acords de custòdia es presenten a la taula següent. La majoria de valors conservats en els acords de custòdia són els indrets forestals i els hàbitats d'espècies rares i amenaçades. Cal recordar que aquestes valoracions poden ser imprecises ja que és un criteri subjectiu i es pot donar més rellevància a unes característiques o unes altres, com ja s'ha explicat a l'apartat 2.4.

Hi ha 56 acords de custòdia que estan inclosos, totalment o de manera parcial, en **espais protegits** i 58 acords que no es troben en espais protegits. L'inventari no diferencia la superfície total de cada acord de custòdia que es troba en un espai protegit, sigui total o parcialment.

Valor de conservació	Nombre d'acords	% del total d'acords
Forestal	34	29,82%
Hàbitat d'espècies rares o amenaçades	24	21,05%
Riberes	11	9,65%
Valor paisatgístic	11	9,65%
Zones humides	11	9,65%
Diversos	6	5,26%
Litoral	5	4,39%
Terrenys agrícoles/pastures	5	4,39%
Espais urbans i periurbans	2	1,75%
Patrimoni històric	2	1,75%
Conques fluvials	1	0,88%
Espai públic	1	0,88%
Marí	1	0,88%

4 Propostes de futur

En aquest primer inventari hem deixat oberta la possibilitat d'ampliar i aprofundir en la recerca d'acords i entitats de custòdia que no hagin estat contemplades en aquest. Ja s'ha comentat anteriorment que no s'han inclòs algunes entitats o acords per diverses raons (veure l'apartat 2.2). També s'ha dit anteriorment que l'estructura de l'inventari permetia fer actualitzacions i que s'actualitzen automàticament en les dades estadístiques generals. Per tant, també permet aportar noves informacions i ampliar aquest primer inventari en futures revisions.

Així doncs, com a propostes de cara a una futura revisió d'aquest inventari es poden contemplar les de:

- Un inventari més complert que inclogui altres parts del territori de l'Estat Espanyol.
- Una recerca més exhaustiva que permeti detectar acords i entitats que ja existeixen avui però a les quals aquest inventari no ha arribat.

- Lògicament també caldrà actualitzar l'inventari amb tots aquells acords i entitats que apareguin en el futur.
- També es pot aprofundir més en els acords en espais protegits i separar les hectàrees que veritablement estan protegides i les que no, dels acords que nosaltres hem catalogat *d'inclòs totalment o parcial en un espai protegit*.
- Recompte exhaustiu del nombre de treballadors que treballen de manera remunerada en custòdia, i de les persones que hi treballen però com a voluntaris. Aquesta informació és molt important de cara a justificar i defensar la importància social, econòmica i laboral del sector de la custòdia del territori en comparació a d'altres àmbits del tercer sector i de l'economia general del país.
- Finalment cal contemplar la possibilitat de portar a terme un inventari molt més ambiciós, elaborat en base a sistemes d'informació geogràfica que permetin una anàlisi i una visualització territorial dels acords i les entitats de custòdia.

5 Bibliografia

- Asensio, N., A.Cortina i J.Pietx. 2002. *Opcions per a la custòdia del territori en finques privades. Guia pràctica per a la propietat*. Fundació Territori i Paisatge / Xarxa de Custòdia del Territori. 32 p. ¹²
- Crist, P.J. 2000. *Mapping and categorizing land stewardship. Version 2.1.0*. University of Idaho, Idaho, EUA. 18 pp. (consultable a: www.gap.uidaho.edu/handbook/Stewardship)

6 Annex

Llistat complert d'entitats de custòdia del territori de Catalunya, les Illes Balears i Andorra incloses en aquest inventari

(veure taula en pàgines següents)

Llistat complert dels acords de custòdia de Catalunya i les Illes Balears inclosos en aquest inventari.

(veure taula en pàgines següents)

¹² Sol·licitud d'exemplars: info@custodiaterritori.org

Llistat complert d'entitats de custòdia del territori de Catalunya, les Illes Balears i Andorra

Nom entitat	Estatus
Ajuntament Cassà de la Selva	organisme públic
Ajuntament de Tremp	organisme públic
Ajuntament Granollers	organisme públic
Associació Balear d'Amics dels Parcs	ONG
Associació Cultural l'Espona de la Palma d'Ebre	ONG
Associació de Defensa del Patrimoni Natural "La Banqueta"	ONG
Associació Hàbitats- Projecte Rius	ONG
Associació per a la Defensa de la Natura d'Andorra	ONG
Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis	organisme públic
Comprador Custòdia	persona física
ConSORCI de les Gavarres	organisme públic
ConSORCI Espai Rural els Gallecs	organisme públic
ConSORCI per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs	organisme públic
Creu Roja Espanyola	ONG
DEPANA	ONG
Fundació Emys	ONG
Fundació Natura	ONG
Fundació per a la Conservació del Voltor Negre	ONG
Fundació per la Vida Silvestre a la Mediterrània	ONG
Fundació Terra i Abres	ONG
Fundació Territori i Paisatge	ONG
Galanthus	ONG
Geven-Grup Ecologista del Vendrell i Baix Penedès	ONG
Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa	ONG
Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes del Camp	ONG
Grup de Medi Ambient de la Corbera de Llobregat	ONG
Grup de Natura Freixe	ONG
Grup Naturalistes d'Osona	ONG
Institució Altempordanesa per a la Defensa i estudi de la	ONG
La Bassa Roja	ONG
Lo Pi Negre	ONG
NEREO	ONG
Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa	organisme públic
SEO/Birdlife	ONG

Llistat complert dels acords de custòdia de Catalunya i les Illes Balears inclosos en aquest inventari

Comarca	Municipi	Nom	Nom entitat
Alt Camp	Mont-ral	Reserva del Bosc de Vilalta (Farena)	Fundació Territori i Paisat
Alt Empordà	Avinyonet de	Estanyols de Mas Margall	Institució Altempordanesa
Alt Empordà	Figueres	Espai del Parc Bosc de Figueres	Fundació Territori i Paisat
Alt Empordà	Peralada	El Mas de la Palmera (Can Muni)	Fundació Terra i Abres
Alt Empordà	Sant Pere Pescador	Reserva de Mig de Dos Rius	Fundació Territori i Paisat
Alt Urgell	Diversos	Reserva de la Muntanya d'Alinyà	Fundació Territori i Paisat
Alta Ribagorça	Vall de Boí	Pla del Salencar de Barruera	Fundació Territori i Paisat
Bages	Avinyó	Riera Gavarresa	Associació Hàbitats- Proje
Baix Empordà	Begur	Reserva Marina Ses Negres	NEREO
Baix Empordà	Pals	Les Basses d'en Coll	Comprador Custòdia
Baix Empordà	Peratallada	Rectoria de Fitor	Consorti de les Gavarres
Baix Empordà	Sant Cebrià dels Alls	Església de Sant Cebrià dels Alls	Consorti de les Gavarres
Baix Empordà	Torroella de Montgrí	Reserva del Ter Vell	Fundació Territori i Paisat
Baix Empordà	Torroella de Montgrí	Terrenys a l'antic estany de Boada	Comprador Custòdia
Baix Llobregat	Abrera	Can Morral del Riu	SEO/Birdlife
Baix Llobregat	Abrera	El Torrent Gran	Associació Hàbitats- Proje
Baix Llobregat	Corbera de Llobregat	Can Planas	Grup de Medi Ambient de
Baix Llobregat	Esparraguera	Bosc de Can Roca-Els Blaus i la	Fundació Territori i Paisat
Baix Llobregat	Viladecans	Reserva de Can Sabadell	Fundació Territori i Paisat
Baix Penedès	Diversos	Cal Satró	SEO/Birdlife
Berguedà	Berga	Entorn al Santuari de Queralt	Fundació Territori i Paisat
Cerdanya	Bellver de Cerdanya	Reserva de l'Alt Segre	Fundació Territori i Paisat
Cerdanya	Bellver de Cerdanya	Les Basses de Gallissà	Fundació Territori i Paisat
Diversos	Diversos	Aiguabarreig	Fundació Territori i Paisat
Diversos	Diversos	Reserva de Puigventós	Fundació Territori i Paisat
Garrotxa	Diversos	Alta Garrotxa	Fundació Territori i Paisat
Garrotxa	Diversos	Clascar	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Les Planes	La Llereda	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Les Planes	El Vilar	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Les Planes	El Portell	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Les Planes	La Peça	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Sant Aniol de	Finca de Ventós	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Sant Feliu de	Finca de Campderrich	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Sant Feliu de	Mas Peça	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Sant Feliu de	Mas Colltort	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Santa Pau	Can Toca	Parc Natural de la Zona V

Garrotxa	Santa Pau	Can Toni	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Santa Pau	Can Batlle	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Santa Pau	Caselles	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Santa Pau	Coll de Caselles	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Santa Pau	La Clota i Viladecàs	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Santa Pau	La Coma dels Arcs	Parc Natural de la Zona V
Garrotxa	Santa Pau	Can Trias	Parc Natural de la Zona V
Gironès	Cassà de la Selva	Can Vilallonga	Consorti de les Gavarres
Gironès	Girona	Illa de Ter	Fundació Territori i Paisat
Mallorca	Andratx	Reserva biològica La Trapa	Grup Balear d'Ornitologia i
Mallorca	Andratx	Sa Maleia	Grup Balear d'Ornitologia i
Mallorca	Diversos	Ariant	Fundació per a la Conserv
Mallorca	Fornalutx	Moncaire	Fundació per a la Conserv
Mallorca	Mallorca	Microreserva biològica de S'empriu	Associació Balear d'Amics
Mallorca	Mallorca	Microreserva biològica de S'alzinar de	Associació Balear d'Amics
Mallorca	Pollença	Ternelles	Fundació per a la Conserv
Maresme	Diversos	Zones de vegetació dunar de les	Fundació Territori i Paisat
Maresme	Pineda	Riera de Pineda	Associació Hàbitats- Proje
Maresme	Premià de Dalt	Bosc de Sant Mateu	Fundació Territori i Paisat
Montsià	Amposta	El Clot	SEO/Birdlife
Montsià	Amposta	Ullals de la Panxa	Fundació Natura
Montsià	Amposta	Riet Vell	SEO/Birdlife
Montsià	Diversos	Panissos i Illa de Riu	SEO/Birdlife
Noguera	Balaguer	Pla dels Ermitans	Fundació Natura
Noguera	Bariona de Rialb	Capcelera del Riu Rialb	Fundació Territori i Paisat
Noguera	Diversos	Els Sots de Vallfogona	La Bassa Roja
Osona	Manlleu	Platja del Dolcet	Centre d'Estudis dels Rius
Osona	Manlleu	El meandre de Gelabert	Centre d'Estudis dels Rius
Osona	Manlleu	El passeig del Ter	Centre d'Estudis dels Rius
Osona	Sant Julià de	Roureda del Llopart	Grup Naturalistes d'Osona
Pallars Jussà	Cellers	Pantà de Cellers	Fundació Natura
Pallars Jussà	Pobla de Segur	Cua de l'Embassament de Sant Antoni	Fundació Territori i Paisat
Pallars Jussà	Sant Estebe de la	Reserva del Congost de Mont-rebei	Fundació Territori i Paisat
Pallars Jussà	Tremp	La Terreta: serres de Gurp, Castellet i	Ajuntament de Tremp
Pallars Sobirà	Alins	Avets de la Noguera de Vallferrera II	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Alins	Bosc subalpí de l'obaga de Buscallado	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Alins	Bosc subalpí de Pleta Picada	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Alins	Avets de la Noguera de Vallferrera III	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Alins	Avets de la Noguera de Vallferrera	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Alins	Pujador de la Pica (Bosc de Virós)	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Alins	Bosc subalpí de l'obaga de Buscallado	Fundació Territori i Paisat

Pallars Sobirà	Alt Àneu	Les Planes de Son	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Baiasca	Bosc subalpí de la Poleda II (Baiasca)	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Baix Pallars	Recallés	Comprador Custòdia
Pallars Sobirà	Esterrí de Cardós	Bosc de Montarenyo	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Esterrí de Cardós	Bosc dels Mollassos	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Farrera	Bosc subalpí de Peurues (Ribaler)	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Farrera	Bosc subalpí de la Solana de Bolsirroi	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Farrera	Obaga de Castellarnau (Ribalera)	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Llavorsí	Bosc subalpí del Clot de l'Ossa II	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Llavorsí	Bosc subalpí de la Poleda (Bascaia)III	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Llavorsí	Bosc del Barranc de la Pega	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Llavorsí	Bosc subalpí del Clot de l'Ossa	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Llavorsí	Bosc subalpí de la Poleda (Baiasca)	Fundació Territori i Paisat
Pallars Sobirà	Soriguera	Puigforniu	Fundació Natura
Pallars Sobirà	Vall de Cardós	Selva de Nibrós	Fundació Territori i Paisat
Priorat	Ulldemolins	Reserva del Congost de Fraguerau	Fundació Territori i Paisat
Ribera d'Ebre	Flix	Zona humida de Sebes	Grup de Natura Freixe
Ribera d'Ebre	Flix	Reserva del Mas de les Cigonyes	Fundació Territori i Paisat
Ribera d'Ebre	Palma d'Ebre	Conreus tradicionals a Palma d'Ebre	Associació Cultural l'Espo
Ripollès	Planoles	Bosc de Planoles	Fundació Territori i Paisat
Segrià	Alguaire	Clot de la Unilla	Fundació Natura
Segrià	Almenar	Clot de la Unilla I	Fundació Natura
Segrià	Almenar	Àrea del Clot de la Unilla	Fundació Natura
Segrià	Lleida	Riu Segre a Lleida	Fundació Territori i Paisat
Segrià	Vilanova de la Barca	Reserva del Sot del Fuster	Fundació Territori i Paisat
Selva	Sils	Antic Estany de Sils	Fundació Natura
Tarragonès	Diversos	Platja els Muntanyans II	Grup d'Estudi i Protecció d
Tarragonès	Diversos	Platja els Muntanyans	Grup d'Estudi i Protecció d
Tarragonès	Diversos	Platja els Muntanyans III	Grup d'Estudi i Protecció d
Tarragonès	Tarragona	Punta de la Mora	DEPANA
Terra Alta	Arnes	Reserva del Port d'Arnes	Fundació Territori i Paisat
Terra Alta	Gandesa	Entorn al Balneari de Fontcalda	Fundació Territori i Paisat
Vallès	Cerdanyola	Campus UAB	Fundació Territori i Paisat
Vallès	Diversos	La Serra, La Codina, Coll Monner i	SEO/Birdlife
Vallès Oriental	Diversos	Espai rural de Gallecs	Consorci Espai Rural els G
Vallès Oriental	Granollers	Finca de l'Espai del Bosc de la Font del	Ajuntament Granollers
Vallès Oriental	Roca del Vallès	Espai de ribera del Riu Mogent	Fundació Territori i Paisat

(A data de dimecres, 12 de novembre de 2003)